
MINISTERUL EDUCAȚIEI
OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA RROMANI
ETAPA JUDEȚEANĂ
18 MARTIE 2023
ANUL VIII DE STUDIU - LICEU

- Savorre subijèktură si musajutne.
- Den pen ivăthe 10 pùntkură.
- E butăqo vaxt si 3 òre.

O JEKHTO SUBIJÈKTO

32 pùntkură

DEL PES O TÈKSTO

- Daje, me zav zi p-o plain k-i màmi!
- Ța, mirri gugli éhajorrie, ama te na beșes palem zi răti paramiçanthe tire mamăça, ke dikh si te avel o brișind!

- Na, na avav sigo palpale.

I Larisa si siklövni and-i enăto klăsa thaj dujvar p-o kurko ȝal te dikhel so kerel pesqi màmi. I phuri, beșel plajnesthe, k-o agor le gavesqo, tha' i Larisa kamel but pesqe mamă, thaj na dikhel ke si pharo o drom.

- Misto arakhlem tut, mami!e

- Mišto avilăn, mirri luludörrie! Dikh, xatårdem ke si te aves thaj kerdem tuqe mariklă kiraleça.

- Mmm, so lachi si...phenel i Larisa xandoj.

- Lem bakrănqo kiral kaθar o Veșorro...

- Kaθar???

I màmi pașasal.

- O Veșorro si jekh phuro rrom so barărel bakrăn. Aȝukăr xancî, thaj phenava tuqe lesqi paramiçi.

And-jekh vaxt, jekh bibaxtalo režîmo, dăsas muj sar savorre rroma, te aven ingerde andar o them, dur, and-jekh than but šundo savorrenθar, k-o Bùgo, and-i Transnistria. But cirde atunc le rroma, thaj me kamav te phenav tuqe i paramiçi e Radosqe.

O Radu, sasas jekh éhavorro opre-tele ehta beršenqo, bilăȝutno, tha savo sas prinȝando maj but sar jekh laçho bașavno.

But loșale sas lesqe dada, leça, thaj vi maj but loșarenas pen kana kidenas pen aver rroma andar o gav, te šunen les sar bașavel andar i skriпка.

Lesqo dad, o Kulaj, kerelas butî sar sastrări, thaj pașal o Radu maj sas les panȝ éhavorre.

Akana, šunindoȝ o vak sar ke le kanrale, phirenas te len e rromen kheral, o Kulaj, sigo lăș la rromnă thaj le éhavorren, vazdăș len and-o vurdon thaj bi te maj dikhel palpale, telărdăș karing o veș te angaravel pes.

Sar sas sar na sas, tha', gelindoȝ andar o veș, and-jekh răti, lăș te del o brișind thaj jekh p-e avrăthe, jekh veșesqo balo savo bașelas, daravdăș e grasten, save, sar xastrajile e vurdonesθar kerdine pen bidikhle and-o veș sar niște druna.

Bidaravno, o Kulaj, e tovereça, e éuȝnăça, jagaça soça arakhlăș, nașavdăș e bales tha' akana ačhilășas and-o veș bi grastenqo, thaj vi maj but, niç o Radu na dikhelas pes khanikenthe.

Sa i răti thaj o palutno ges rodine e Rados, o dad thaj lesqe duȝ phrala maj bare, bi te beșen, tha' kadava sar kana dăsas and-i phuv.

Arakhle, mai palal, le grasten, thaj kamlen na kamlen, le ilença dukhavde gele maj dur. Thaj, éačipnasthe, intăl o veș, and-jekh gavorro, amare manușes sas les jekh amal, e šerutne manușes e gavesqo, savo na dăș les p-el vasta o šingalenqe:

- Man si man nevòja lesòar, trebul man jekh sastràri and-o gav - phendàsas kadava.

Pala so lošale sas ke xastrajile e kanralenòar, kadja xolàriko sas savorre andar lenqi familia bi le Radosqe.

Maj sasas dujvar o Kulaj pesqe éhavença thaj aver manušença te roden e éhavorres and-o veš, tha' khancesqe.

Kadja nakhle enà gesa zi kana, avel jekh phuro k-o Kulaj, thaj phenel:

- Rroma, súndem tire pharipnasòar! Te nakhes manòar p-o plajn.

Iz, semas vešesòe te anav nište kašta thaj maladilem jekhe rajorreça. Akana si vov xanci nasvalo thaj sovel, tha' fal man, ke kames te dikhes les.

Sigo, sar i éirikli areslās amaro rrom p-o plain, k-o kher e phuresqo, thaj kana dikhlās e Rados živdo, e skripkaça pašal lesòe, lās te xutel, te gilabel, te khelel lošaòar ke phenesas ke na maj si éaço.

O Radu, phendās palal kodoja sar, palal so pelās andar o vurdon, kana vazdās pes, e skripkaça angalàòe, rodās len thaj akhardās lenòe, tha' khanćesqe.

- Thaj so xalān tu enà gesa, mirre éhave!a, kaj sutān, so kerdān?

- Eee, phirdem so phirdem thaj arakhlem phabaja thaj xuxura. Dikh, sas man o amnàri/jagalo manòe, astardem i jag thaj peklem len kadja sar dikhlem tuòe. Palal kodoja maladilem jekhe buznorraça, but šukar savi dās man thud.

- Va, va, maj phendās o éhavo, gese dušavas la, kadja sar sikliem e dajaòar, thaj rāte sovasas vi le duj te tatāras amen.

Kodola save súndine i paramiçi e buznorraça na dine pativ e Rados, tha' vov maj phenel vi ages so šukar nakhavdās pesqe laça and-o veš, enà gesa, zi kana te arakhel les o phuro.

Sa šunindoja i paramiçi e éhavorresqi, lesqe amala andar o gav phende lesqe „Vešorro”, thaj kadja ačhilās lesqo anav vi ages.

(O Vešorro – palal o Borkoj Župter)

1. Xramosaren and-e 5-6 rëndurā palal so vakārel pes and-o dino tēksto! **6 pùntkurā**
2. Arakhen e sinonimurā vaš e alava: *kanralo, telārel, xanci, si te.* **4 pùntkurā**
3. Roden thaj xramosaren, andar o dino tēksto, trin navnā/ substantivurā and-e save arakhas jekh postpozicionālo grafēma! Xramosaren savo si lenqo kēzo. **6 pùntkurā**
4. Roden thaj xramosaren, andar dino tēksto, duj advēburā! Xramosaren save si lenqe tipurā palal o xatāripin: éhandesqe/ modosqe, thanesqe vaj vaxtesqe! **4 pùntkurā**
5. Roden thaj xramosaren andar o dino tēksto trin rromane adžektivurā/ pašnavnā! Xramosaren savo si lenqo komparaciaqo grādo! **6 pùntkurā**
6. Roden thaj xramosaren andar o dino tēksto trin kernavnā/ vēburā save si ka-e biženutne mòdurā. Xramosaren k-e savo mòdo si von. **6 pùntkurā**

O DUJTO SUBIJÈKTO

58 pùntkurā

1. Ambolden gazikanes e anglutne 21 rëndurā andar o tēksto dino maj opre! **18 pùntkurā**
2. Nakhaven i sintagma „*lesqo phral*” ka-e savorre kēzurā! **6 pùntkurā**
3. Nakhaven i kernavni/ o vērbo „*phenel*” ka-e savorre ženutne mòdurā! **12 pùntkurā**
4. Ambolden and-i rromani éhib! **12 pùntkurā**
  - a) Anul acesta, Olimpiada Națională de Limba Rromani a ajuns la cea de-a douăzeci și doua ediție.
  - b) Abia aștept să vizitez orașul Cluj-Napoca, oraș în care se află foarte multe obiective turistice.
  - c) Sunt mândru că studiez limba maternă rromani încă din clasa a doua. Limba este principalul nostru element identitar.
  - d) Părinții și profesorii mei m-au ajutat mereu pentru a avea cele mai bune rezultate școlare. Fără educație, omul nu poate deveni cu adevărat om.

---

5. Keren jekh xramosaripen, and-e 15-20 rëndură, palal i tème: „So si i diskriminàcia? Sar d-aşti te maras amen e diskriminaciaça?”. And-o tumaro xramosaripen dikhena: **10 pùntură**

O ander/ o koncinùto le xramosaripnasqo – 6 pùntură

- Xramosaresa so si diskriminàcia. 2 pùntură
- Sar d-aşti/şaj te keras tiknăras i diskriminàcia. 2 pùntură
- Xramosaresa aver godă/ argumèntură vaş kadaja tème. 2 pùntură

O organizisaripen thaj o prezentisaripen e godănqo – 2 pùntură

- o organizisaripen e godănqo – 1 pùnto
- i originalitèta -1 pùnto

E xramosaripnasqi redaktàcia – 2 pùntură

- vaş e vortografiaqe règule – 1 pùnto
- vaş e puntuaciaqe règule – 1 pùnto